

Κλιματική αλλαγή και στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Ζαζάνη Αθηνά – Κυριακή, MSc Φυσικής Περιβάλλοντος, Τμήμα Φυσικής ΕΚΠΑ

Περίληψη

Ο όρος αειφορία και ο όρος βιωσιμότητα είναι πλέον αναπόσπαστο κομμάτι κάθε διεθνούς συμφωνίας για το κλίμα. Αειφόρα ή αλλιώς βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη οικονομική ή/και κοινωνική, που παράλληλα προστατεύει το περιβάλλον και τα οικοσυστήματα. Πρόκειται για το αναπτυξιακό μοντέλο που γίνονται σημαντικές προσπάθειες να υιοθετηθεί και μάλιστα ο ΟΗΕ το 2015 σύνταξε ένα κοινό πλαίσιο δράσης που περιλαμβάνει 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που φέρουν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις με στόχο την ευημερία των κοινωνιών και οικοσυστημάτων. Παρόλο που όλοι οι στόχοι είναι εξαιρετικής σημασίας, ο στόχος που αφορά τη δράση για το κλίμα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της ξεχωρίζει λόγω της σύνδεσης του με την επίτευξη διαφορετικών στόχων ανάπτυξης. Μια πρωτοβουλία μετριασμού των βασικών αιτιών της κλιματικής αλλαγής ή προστασίας από τις καταστροφικές της συνέπειες μπορεί να τροφοδοτήσει τη διαδικασία επίτευξης ενός άλλου στόχου όπως για παράδειγμα την καταπολέμηση του υποσιτισμού αναπτυσσόμενων χωρών ή τη μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η παγκόσμια κοινότητα, έθνη εταιρείες και η κοινωνία πολιτών σιγά σιγά αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες που εκφράζουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην αειφόρα ανάπτυξη, υποδεικνύοντας την κατανόηση της αναγκαιότητας της αλλαγής του μέχρι τώρα μοντέλου ανάπτυξης.

1. Σύνδεση της δράσης για το κλίμα με τους ευρύτερους στόχους αειφορίας.

Η πορεία των διεθνών συμφωνιών και δράσεων για το κλίμα υποδηλώνει την πρόθεση των κυβερνήσεων και των φορέων παγκοσμίως να παγιωθεί ένα μοντέλο αειφόρου ανάπτυξης για την ευημερία των κοινωνιών και των οικοσυστημάτων. Τι όμως ορίζεται ως αειφόρος ανάπτυξη;

Ο όρος αειφόρα ανάπτυξη υπάγεται σε ποικίλους ορισμούς, ο πιο ευρέως διαδεδομένος είναι αυτός που αναφέρεται στην έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών το 1987, γνωστή και ως έκθεση Μπρούντλαντ. Σε αυτή ως βιώσιμη ή αειφόρος ανάπτυξη ορίζεται «η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες».

Το 2015 τα κράτη μέλη του ΟΗΕ συμφώνησαν στην Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αυτή η Ατζέντα ουσιαστικά παρέχει ένα κοινό πλαίσιο δράσης και καθιερώθηκαν οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), οι οποίοι επικεντρώνονται στους τομείς που παρουσιάζεται επιτακτική ανάγκη ανάληψης δράσης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες. Οι στόχοι αυτοί προωθούν την ειρήνη και την ευημερία των ανθρώπων και οικοσυστημάτων και της παγκόσμιας συνεργασίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι στόχοι περιλαμβάνουν και κοινωνικούς στόχους όπως την αντιμετώπιση της φτώχειας και των ανισοτήτων, την οικονομική ανάπτυξη όλων των χωρών, τη βελτίωση των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης μέσα σε ένα πλαίσιο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και προστασίας των ωκεανών και των δασών. Πιο αναλυτικά οι στόχοι παρουσιάζονται ως εξής :

- **Μηδενική φτώχεια:** Επιδιώκει να δώσει τέλος σε όλες τις μορφές της φτώχειας. Η φτώχεια δεν μεταφράζεται μόνο ως έλλειψη εισοδήματος και δυσκολία για την εξασφάλιση βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης. Η φτώχεια μπορεί να εμφανιστεί και σε

άλλες μορφές όπως πείνα, υποσιτισμός, περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση κ.α.

- **Μηδενική πείνα:** Στοχεύει στην επισιτιστική ασφάλεια και στη βιώσιμη γεωργία. Πιο συγκεκριμένα η επισιτιστική ασφάλεια θα επέλθει με τη σωστή αξιοποίηση της γεωργίας, της δασοπονίας και της αλιείας προστατεύοντας ταυτόχρονα και το περιβάλλον, ώστε να παρέχεται τροφή για όλους. Η κλιματική αλλαγή σήμερα είναι ένας κύριος παράγοντας που ασκεί πίεση στους πόρους και παράλληλα αυξάνει τους κινδύνους που συνδέονται με καταστροφές στο τομέα των τροφίμων και της γεωργίας, όπως ξηρασία και πλημμύρα.
- **Καλή υγεία και ευημερία:** Ο κύριος άξονας αυτού του στόχου είναι η διασφάλιση υγιών συνθηκών διαβίωσης για όλες τις ηλικίες και πληθυσμούς και η μείωση εξάπλωσης ασθενειών.
- **Ποιοτική εκπαίδευση:** Η βιώσιμη ανάπτυξη αποσκοπεί στην απόκτηση ποιοτικής εκπαίδευσης, ελεύθερης και ισότιμης, με ευκαιρίες για δια βίου μάθησης.
- **Ισότητα των φύλων:** Η ισότητα των φύλων αποτελεί ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, η παροχή ίσων ευκαιριών σε γυναίκες και κορίτσια σε εργασία και εκπαίδευση, ίσων δυνατοτήτων και αντιμετώπισης στη λήψη αποφάσεων προάγει την ευημερία στον κόσμο.
- **Καθαρό νερό και αποχέτευση:** Η λειψυδρία, η κακή ποιότητα νερού, οι ανεπαρκείς εγκαταστάσεις αποχέτευσης πλήττουν κυρίως αναπτυσσόμενες χώρες θέτοντας ζωές σε κίνδυνο. Ταυτόχρονα η κλιματική αλλαγή με τις μακροσκελείς και ακραίες ξηρασίες που εμφανίζονται όλο και πιο συχνά σε κάποιες από αυτές τις περιοχές επιδεινώνει την κατάσταση. Η πρόσβαση σε καθαρό νερό σε όλους είναι απαραίτητη για την ισότιμη και βιώσιμη ανάπτυξη.
- **Φτηνή και καθαρή ενέργεια:** Η ανάπτυξη, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής προϋποθέτουν την πρόσβαση σε βιώσιμη ενέργεια.
- **Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη:** Η αντιμετώπιση της φτώχειας και η προώθηση της ισότητας και της εκπαίδευσης προαπαιτούν την πλήρη απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους.
- **Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές:** Στοχεύει στην οικοδόμηση ανθεκτικών υποδομών, στη βιώσιμη βιομηχανία και καινοτομία. Η πρόοδος στην τεχνολογία και η καινοτομία είναι βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και τη παραγωγή και αξιοποίηση καθαρής ενέργειας.
- **Λιγότερες ανισότητες:** Η οικονομική ανάπτυξη δεν επαρκεί για τη μείωση της φτώχειας αν δεν συνοδεύεται με κοινωνική και περιβαλλοντική μέριμνα. Τα ευάλωτα έθνη, αναπτυσσόμενα και μικρά νησιωτικά κράτη πέρα από την αντιμετώπιση της φτώχειας συνήθως δέχονται και εντονότερα τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στόχο αποτελεί η μείωση των ανισοτήτων τόσο εντός των εθνών όσο και πέρα από τα εθνικά σύνορα.
- **Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες:** Ο στόχος αυτός αναφέρεται στη δημιουργία ασφαλών, προσαρμοστικά βιώσιμων πόλεων και οικισμών χωρίς αποκλεισμούς. Η σημασία αυτού είναι τεράστια, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του ανθρώπινου πληθυσμού είναι συγκεντρωμένος στα αστικά κέντρα.
- **Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή:** Η διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης είναι σημαντικός παράγοντας για την επίτευξη των σχεδίων ανάπτυξης με το μικρότερο δυνατό οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος. Στο πλαίσιο αυτό προωθούνται οι βιώσιμες υποδομές, η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ομάδων στην παραγωγή και κατανάλωση.
- **Δράση για το κλίμα:** Η κλιματική αλλαγή είναι πλέον μια πραγματικότητα που επηρεάζει κάθε χώρα του πλανήτη. Οι καταστροφικές της συνέπειες όπως τα ακραία

καιρικά φαινόμενα, η ξηρασία, οι ακραίοι καύσωνες εμποδίζουν την βιώσιμη ανάπτυξη ενώ οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι πιο ευάλωτες σε αυτές. Για αυτό το λόγο η δράση για το κλίμα περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων σχέδια, ώστε τα έθνη να μεταπηδήσουν σε πιο καθαρές προσαρμοστικές οικονομίες, προάγει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την οικονομική ανάπτυξη σε ένα πλαίσιο που προστατεύει το περιβάλλον.

- **Ζωή στο νερό:** Οι ωκεανοί και οι θάλασσες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια ρύθμιση του κλίματος. Στόχος είναι η χρήση των ωκεανών και των θαλάσσιων πόρων να είναι βιώσιμη και να μην απειλεί τα θαλάσσια οικοσυστήματα.
- **Ζωή στη στεριά:** Τα δάση και τα χερσαία οικοσυστήματα αποτελούν το φυσικό περιβάλλον ποικίλων ειδών και αυτόχθονων πληθυσμών, ενώ ο ρόλος τους στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής είναι αδιαμφισβήτητος. Τα τελευταία χρόνια η ανθρώπινη δραστηριότητα και η αλλαγή του κλίματος έχει οδηγήσει στην καταστροφή πολλών τέτοιων φυσικών συστημάτων επηρεάζοντας τη βιοποικιλότητα και τους πληθυσμούς που εξαρτώνται άμεσα από αυτά. Η βιώσιμη χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων και δασών αποσκοπεί στην καταπολέμηση της ερημοποίησης και της υποβάθμισης του εδάφους.
- **Ειρήνη, Δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί:** Για να φέρει αποτελέσματα ο αγώνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη βασική προϋπόθεση είναι όλες οι κοινωνίες παγκοσμίως να έχουν ίση πρόσβαση στη δικαιοσύνη και να συμμετέχουν στην οικοδόμηση αποτελεσματικών θεσμών σε όλα τα επίπεδα για τη δημιουργία ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών.
- **Συνεργασία για τους στόχους:** Η επίτευξη των στόχων της Ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, εθνών και της κοινωνίας πολιτών. Αποτελεί ένα κοινό πλαίσιο στόχων που βασίζεται σε κοινές αρχές, αξίες και κοινό όραμα. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας παγκοσμίως κάνει τη βιώσιμη ανάπτυξη εφικτή αλλά χρειάζονται και οι επενδύσεις στους κατάλληλους τομείς, η οικονομική ενίσχυση των ευάλωτων εθνών. Η συμμετοχή των μη κρατικών φορέων και οργανισμών, ώστε να περιφρουρούν την πορεία της εξέλιξης και να οργανώνουν δράσεις για το κλίμα, η ατομική και η κοινωνική προσπάθεια καθώς και εθνικοί νομοθετικοί μηχανισμοί για τον έλεγχο της τήρησης των διεθνών συμφωνιών.

Με μια απλή ανάγνωση των ΣΒΑ μπορεί κανείς να εντοπίσει τη μέγιστη σημασία της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της, για την επίτευξη των άλλων 16 στόχων της Ατζέντας. Η υπογραφή της Συνθήκης του Παρισιού αποτέλεσε την μεγαλύτερη δήλωση των εθνών που συμμετείχαν για τον αγώνα τους κατά της αλλαγής του κλίματος και του περιορισμού της ανόδου της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας. Η κλιματική αλλαγή δεν γνωρίζει σύνορα, οι εκπομπές σε οποιαδήποτε χώρα επηρεάζουν το παγκόσμιο κλίμα επομένως η δράση για το κλίμα είναι απαραίτητη προκειμένου να επέλθει ανάπτυξη με σεβασμό προς το κλίμα και τις επόμενες γενιές.

2. Ρόλος της δράσης για το κλίμα στην επίτευξη άλλων στόχων αειφόρου ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη με βάση τους ΣΒΑ δεν αφορά μόνο την οικονομική ανάπτυξη αλλά εξισορροπεί την κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα ταυτόχρονα. Οι 17 ΣΒΑ είναι πλήρεις και η δράση σε ένα από αυτούς μπορεί να αποτελέσει εγερτήρια δύναμη για την επίτευξη και άλλων στόχων της αειφόρου ανάπτυξης.

Το σχέδιο κλιματικής δράσης και του ΣΒΑ 13, για να γίνει πράξη σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να πλαισιώνεται από ορισμένες δεσμευτικές συνθήκες. Μερικά παραδείγματα τέτοιων συνθηκών είναι η Σύμβαση- Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC), το Πρωτόκολλο του Κιότο, η Συμφωνία του Παρισιού κ.α. Αυτές οι συμφωνίες περιλαμβάνουν τις νομικές υποχρεώσεις έναντι του ΣΒΑ 13.

Η κλιματική αλλαγή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και επηρεάζει αρκετούς από τους στόχους της Ατζέντας. Στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής συγκαταλέγεται και η περιορισμένη πρόσβαση στο πόσιμο νερό, καθοριστικό για τη διατήρηση της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων (ΣΒΑ3), της οικονομικής τους ενίσχυσης (ΣΒΑ1) και η στέρηση του μπορεί να επιφέρει και επισιτιστική κρίση (ΣΒΑ2). Μέτρα που αφορούν τη βιώσιμη γεωργία, την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στους τομείς της βιομηχανίας και αγροτικής παραγωγής, τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών, τη χρηματοδότηση των ευάλωτων στην κλιματική αλλαγή εθνών, μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αναπτύχθηκαν και καθιερώθηκαν κατά τη διάρκεια των Διασκέψεων του ΟΗΕ για το κλίμα (COPs). Όλα αυτά αποτελούν βήματα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την οικοδόμηση κλιματικής ανθεκτικότητας, που για να επιτευχθούν χρειάστηκε παραγωγική συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών του ΟΗΕ και απαιτείται περισσότερη ώστε να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος (ΣΒΑ17).

Πολλοί από τους ΣΒΑ όπως η λειψυδρία (ΣΒΑ6), η επισιτιστική ασφάλεια (ΣΒΑ2), η χρήση γης (ΣΒΑ15), η βιώσιμη ενέργεια (ΣΒΑ 7) είναι συνδεδεμένοι σε μεγάλο βαθμό με την κλιματική αλλαγή. Για αυτό το λόγο τα κλιματικά ζητήματα πρέπει να εξετάζονται με μεγάλη προσοχή, λόγω των αλληλεπιδράσεων τους με σημαντικούς κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες. Συνεπώς, η προσοχή στην κλιματική αλλαγή είναι απαραίτητη για την επίτευξη δικαιότερης οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, αφού οι περισσότεροι ΣΒΑ ενσωματώνουν τη διάσταση της προστασίας του περιβάλλοντος. Επίσης, οι συνέργειες που προκύπτουν από τις δράσεις για το κλίμα αποφέρουν οφέλη και σε άλλους τομείς όπως η ενέργεια ή η προστασία δασών και θαλασσών. Κάθε ένας από τους 17 ΣΒΑ έχει συνέργειες με την κλιματική αλλαγή. Για παράδειγμα η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας προσαρμογής σε κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και φυσικές καταστροφές σε όλες τις χώρες αποτελεί τον πρώτο στόχο του ΣΒΑ 13 και συνδέεται άμεσα με άλλους στόχους των ΣΒΑ 1, 2 και 11, που αφορούν την ανθεκτικότητα των φτωχότερων κοινωνιών και όσων βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, της ανθεκτικής γεωργίας και της μείωσης του αριθμού των ανθρώπων που πλήττονται από καταστροφές.

Άλλο παράδειγμα αποτελεί ο δεύτερος στόχος της δράσης για το κλίμα που αφορά την ενσωμάτωση μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμό που θα μπορούσε να περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων οπότε σχετίζεται με όλους τους ΣΒΑ. Παρόλου που δεν έχουν όλοι οι ΣΒΑ σαφή αναφορά στην κλιματική αλλαγή ή στη δράση για το κλίμα όλοι μπορούν να επωφεληθούν από αυτή.

Οι ΣΒΑ 7, 9 και 12 προάγουν βιώσιμες στρατηγικές που μπορούν να συμβάλλουν στην μείωση των αερίων του θερμοκηπίου μέσω καινοτομιών στο τομέα παραγωγής ενέργειας, παραγωγής, κατανάλωσης και βιομηχανίας. Επίσης, οι ΣΒΑ 14 και 15 είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με την κλιματική αλλαγή και την εφαρμογή εθνικών σχεδίων προστασίας τους, αφού οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα υδάτινα και χερσαία οικοσυστήματα είναι σημαντική.

Η δράση για το κλίμα επίσης περιέχει και τη βελτίωση της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης και της ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση. Αυτό συνδυάζεται με επιμέρους στόχους των ΣΒΑ 4 και 8 που κάνουν λόγο

για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της αποδοτικότητας των πόρων.

Επιμέρους στόχοι της κλιματικής δράσης, σύμφωνα με την Ατζέντα του ΟΗΕ, που σχετίζονται με τα μέσα υλοποίησης βασίζονται σε ισχυρούς θεσμούς και διεθνείς εταιρικές σχέσεις (ΣΒΑ 16 και 17) για την κινητοποίηση των πόρων που συνδέονται με την UNFCCC, και υπογραμμίζουν τη σημασία των μηχανισμών για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής, συμβάλλοντας έτσι στους ΣΒΑ 5 και 10.

3. Μελέτες περιπτώσεων ολοκληρωμένων πρωτοβουλιών για την αειφορία.

Οι στόχοι της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας πρέπει να ενσωματωθούν στη διαδικασία σχεδιασμού έργων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης προκειμένου να εξυπηρετούν την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Για την εφαρμογή τους είναι απαραίτητη η ισορροπία μεταξύ της κοινωνικής ανάπτυξης, της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της διαχείρισης φυσικών πόρων και οικοσυστημάτων. Υπάρχουν αρκετές μελέτες περίπτωσης που αποδεικνύουν τη δέσμευση των εθνών και των κοινωνιών στην προώθηση των ΣΒΑ.

Η ίδια η στρατηγική του ΟΗΕ αποτελεί το πιο σημαντικό παράδειγμα. Ο δρόμος για την κλιματική ουδετερότητα που δρομολογήθηκε από τον ΟΗΕ το 2007 οδήγησε στην υιοθέτηση μέτρων που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Για παράδειγμα η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και έργα αντιστάθμισης εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Άλλο ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι το πρόγραμμα «Πράσινα Εμπορεύματα» του Αναπτυξιακού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNDP). Στο πρόγραμμα αυτό προάγεται η συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων και επιχειρήσεων για την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών παραγωγής εμπορευμάτων όπως ο καφές, το κακάο, το φοινικέλαιο στις χώρες παραγωγής τους, Κολομβία, Ινδονησία, Ισημερινός. Με την παροχή των τεχνολογικών γνώσεων και πρόσβασης στην παγκόσμια αγορά το πρόγραμμα αυτό εξυπηρετεί τους στόχους υπεύθυνης παραγωγής, αγροτικής ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον αλλά και καταπολέμηση της φτώχειας και της πείνας στις χώρες παραγωγής που συγκαταλέγονται κατά κύριο λόγο στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Ένα ακόμα εξαιρετικό παράδειγμα δέσμευσης στους ΣΒΑ είναι η Κόστα Ρίκα. Η χώρα έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για την επίτευξη της ουδετερότητας της έως το 2050, παράλληλα όμως το 99% της ηλεκτρικής ενέργειας παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαθέτει πρόγραμμα που αποζημιώνει τους ιδιοκτήτες γης για τη διατήρηση και την προστασία των δασών, διατηρώντας με αυτό τον τρόπο και την πλούσια βιοποικιλότητα.

Επιπλέον, η ενεργειακή μετάβαση της Γερμανίας αποτελεί πρωτοποριακή ενέργεια για τη στροφή προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μέσω πολιτικών όπως τα τιμολόγια τροφοδότησης η Γερμανία έχει καταφέρει να αυξήσει τη δυναμικότητα των ανανεώσιμων πηγών, να μειώσει τις εκπομπές άνθρακα μέσω ορυκτών καυσίμων, αλλά να δημιουργήσει και νέες θέσεις εργασίας. Άλλη μια ευρωπαϊκή χώρα η Σουηδία κατέχει ηγετική θέση στις πρωτοβουλίες που αφορούν την κυκλική οικονομία. Η χώρα έχει εφαρμόσει πολιτικές για την παροχή κινήτρων ανακύκλωσης, την προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού και τη διευκόλυνση της επαναχρησιμοποίησης και ανακατασκευής προϊόντων. Για παράδειγμα, το σύστημα διαχείρισης αποβλήτων της Σουηδίας δίνει προτεραιότητα στην αποτέφρωση των αποβλήτων σε ενέργεια με ανάκτηση ενέργειας, επιτρέποντας στη χώρα να παράγει θερμότητα και ηλεκτρική ενέργεια, μειώνοντας παράλληλα τα απόβλητα που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής. Επιπλέον, τα φορολογικά κίνητρα της Σουηδίας για την επισκευή και την επαναχρησιμοποίηση αγαθών ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να

υιοθετήσουν πιο βιώσιμα καταναλωτικά πρότυπα, συμβάλλοντας στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

Επιπλέον οι ΣΒΑ αναγνωρίζονται πλέον κι από έναν σημαντικό αριθμό εταιρειών και επιχειρήσεων που αναζητούν την ανανέωση των επιχειρηματικών τους πρακτικών. Αυτές οι εταιρείες, ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα στις βασικές στρατηγικές, τις λειτουργίες και τις αλυσίδες αξίας τους. Για παράδειγμα, το Σχέδιο Βιώσιμης Διαβίωσης της Unilever, το οποίο στοχεύει στη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας, στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στην ενίσχυση των μέσων διαβίωσης σε όλο το παγκόσμιο αποτύπωμά της. Ομοίως, εταιρείες όπως η Patagonia έχουν ενσωματώσει τη βιωσιμότητα στα επιχειρηματικά τους μοντέλα, δίνοντας προτεραιότητα στη διαφάνεια, την ηθική προμήθεια και την περιβαλλοντική διαχείριση σε όλες τις αλυσίδες εφοδιασμού τους. Σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά οι εταιρείες που προάγουν τη βιωσιμότητα ευδοκούν προωθώντας ταυτόχρονα και τους ΣΒΑ.